

Güven Gürkan Öztan: Bu 19 Ocak Başkaydı

Posted on 23/01/2015

Her 19 Ocak, Türkiye’de toplumsal vicdanın tüm saldırılara rağmen tamamen yok edilemediğinin bir kanıtı olarak tarihe yazılıyor. Hrant’ın katledilmesinin bizlerde yarattığı derin travma ve üzüntü, her 19 Ocak’ta ilk günkü kadar derin, ilk günkü kadar ağır yaralı ruhumuzda. Bu yazı yıllardır yüreğimize sığmayan acıyı tarif etmek için değil 2015’te 19 Ocak’ın nasıl başka bir biçimde deneyimlendiğini anlatmak için yazıldı.

8 yıldır her 19 Ocak’ta benzer sloganlarla Agos’un, Hrant’ın ikinci evinin önüne yürüyoruz. Her anma sonrasında da birbirimize kalabalığı soruyoruz. Öndekiler ‘arkada’ ne kadar kalp atışının yeri göğü salladığını, arkadakiler ise ‘ön’ denilen yerin nereye kadar uzandığını merak ediyor. Çok ama çok kalabalık olmak istiyoruz, öyle taşalım öyle çoğalalım ki dursun bu kan, ölmesin Hrantlar diyoruz. Evet her 19 Ocak’ta soruyoruz, merak ediyoruz, fotoğraflardan sayımızı tahmin etmeye çalışıyoruz çünkü acı tecrübelerin şekillendirdiği kolektif hafızamızda birçok toplumsal olayın anmasında zaman geçtikçe azalışımızın ‘bilgisi’ saklı. 16 Mart anmalarında azalıyoruz, Kızıldere ya da İbrahim Kaypakkaya’nın ölüm yıldönümünde azalıyoruz, Gezmişlerin idamını gösterdiğinde takvim sokakta azalıyoruz, medyada küçülüyoruz, YÖK protestolarında azalıyoruz, Uğur Mumcu anmalarında azalıyoruz... Liste uzun ve yorucu ama gerçek ortada her sene daha az insan devletin imzasını taşıyan katliamlara ses çıkarıyor maalesef. Hrant’ın anmasında da belli ki azalmaktan korkuyoruz. Hâlbuki tam 8 yıldır 19 Ocak’larda biz büyüyoruz, yaprak yaprak açıyoruz, aramıza yeni tomurcuklar katılıyor. Sesimiz daha çok insana ulaşıyor. 8. yılında ilk defa Agos önüne gelenler olduğunu öğrenince umudumuz katmerleniyor.

Bu 19 Ocak hepsinden çok farklıydı. Sayı saymayı bıraktım ben, arkama ya da önüme bakma gereği de duymadım. Dostlarımın orada olacağını zaten biliyordum. Öte yandan Hrant’ın

arkadaşları tartışmalarına kulak kabartmadım. İktidar kalemlerinin Ergenekon'dan paralel'e 'evrilen' senaryolarını ise mizah malzemesi yapmaya dahi layık bulmadım. Bu 19 Ocak gerçekten başkaydı, çünkü bu 19 Ocak, soykırımın 100. yılında makaranın sarılmaya başladığı zamanı, tastamam 1915'i işaret ediyordu.

Hrant'a sıkılan kurşun sonrasında ilk kez o görkemli cenaze esnasında bu ülkenin güzel insanları, Ermeniler böylesine tek vücut sokaklara çıkmıştı. Gözü yaşlı kadınların yüz çizgilerinde doksan küsur yıllık hüznün vardı. Hrant'ı, kayıp ninelerinden, dedelerinden miras gibi bağrına basmış insanlardı onlar; oğullarıydı, torunlarıydı, kardeşleriydi Hrant. Çekinerek biraz ama büyük bir yas ile caddelerden akan kalabalığın içindeydiler. İsyandan çok yürekburukluğu, öfkeden çok hayalkırıklığı vardı gözlerinde. Biz ise düpedüz öfkeliydik, yas tutamayacak kadar hiddetli ve sert. Bizlere sanki zaman yas zamanıdır der gibi baktılar; önce bir yas tutun sonra inanın daha çok duyulacak sesimizi dediler ama anlamadık.

19 Ocaklar peşi sıra gelirken devletin bildiğimiz yüzü ile yeniden karşılaştık; muktedirlerin faileri koruyan ve terfi ettiren 'rutini' isyanımızı da öfkemizi de arttırdı. Bu esnada 19 Ocaklar sadece Hrant Dink'in değil tüm 'faili meçhullerin' hesabının sorulduğu bir güne dönüştü. Ahmet Taner Kışlalı'dan Uğur Mumcu'ya, Sabahattin Ali'den Metin Göktepe'ye kim varsa elimizden çalınmış hepsi için bir haykırıştı artık 19 Ocak. Roboski de unutulmadı, Berkin Elvan da... Biliyorduk katledenin sureti değişse de kimliği aynı. Lice'den Okmeydanı'na çocuk sesleri katıldı aramıza.

Bu 19 Ocak'ta ise sadece faili meçhullerin takipçisi olduğumuzu söylemek için değil aynı zamanda 100 yıllık bir yüzleşme talebini dillendirmek için de Agos'daydık. İlk defa bu kadar gür bir biçimde soykırımın yüzüncü yılında kitlesel bir yüzleşme çağrısı yapıldı. 2007'de sadece yasına sahip çıkmayı önceleyen dostlarımız cesaretle, açıksözlülükle "yüzleşin" dedi bu topraklarda kafasını kuma gömen herkese. Hrant'ın katledilmesiyle yüzleşmenin, soykırımla yüzleşmede önemli bir mihenk taşı haline geldiğini görüyoruz. İnkârcılığın, kurbanları ve geride kalanları bir kez daha öldürdüğünü bilen ve hisseden herkes

Ermenilerin yüzyıllık bekleyişinin Türkiye'nin vicdan bekleyişi olduğunu görmek zorunda. Bu 19 Ocak'ta gencecik Ermeni gençleri sloganları ve enerjileriyle Agos'a yürüdüler, birçok Ermeni, evlerinden soykırımla yüzleşin demek için sokaklara çıktı. Zamanında devlet korkusuyla 1915'i inkâr edenlere inat unutmadık dediler. Berkin'in annesine selam verirken de Kobane'ye dayanışma mesajı gönderirken de bizimleydiler.

Bu 19 Ocak başka... Artık yas tutma zamanı değil yüzleşme zamanı. Devletin Hrant'ın katillerini sakladığı gibi 100 yıllık acıyı da gizleyebileceğini düşünmesi ne kadar trajikomik. Bu ülkenin halkları, 1915 ile yüzleşmeden yola devam etmenin imkansız olduğunu artık biliyor. Devletin 'ali menfaati' ya da uluslararası telkinlerin zorlaması ile değil kolektif vicdanımız ve geleceğimiz için bugün Hrantlara 1915'te kıymaya başlayan devlet aklı ve ondan nemalanan toplumsal örüntü ile hesaplaşma zamanıdır. Bu 19 Ocak, vicdanların arşivlere, saraylara, hariciye koridorlarına sığmadığının kanıtıdır.

Kaynak: bianet.org